

Pobrezia energetikoaren adierazleen bilakaera Gipuzkoan 2018-2020

2021eko urria

**Gipuzkoako
Foru Aldundia**
Ingurumeneko eta Obra
Hidraulikoetako Departamentua

Diputación Foral
de Gipuzkoa
Departamento de Medio
Ambiente y Obras Hidráulicas

Siis
Servicio de
Información e
Investigación Social
Gizarte Informazio
eta Ikerketa
Zerbitzua
Fundación Egúia-Careaga Fundazioa

Aurkibidea

1. Sarrera, azterketaren helburuak eta metodologia.....	3
2. Diru-sarrerekiko gehiegizko energia gastua duten etxebizitzak.....	6
2.1. Metodologia.....	6
2.2. Adierazlearen emaitzak eta interpretazioa.....	8
3. Energia gastu oso baxua duten etxebizitzak.....	9
3.1. Metodologia.....	9
3.2. Adierazlearen emaitzak eta interpretazioa.....	10
4. Neguan etxea tenperatura egokian mantentzeko ezintasuna duten etxebizitzak	11
4.1. Metodologia.....	11
4.2. Adierazlearen emaitzak eta interpretazioa.....	12
5. Energiarekin lotutako horniduren ordainketetan atzerapenak dituzten etxebizitzak.....	13
5.1. Metodologia.....	13
5.2. Adierazlearen emaitzak eta interpretazioa.....	14
6. Ondorioak.....	15

Sarrera, azterketaren helburuak eta metodologia

1. Sarrera, azterketaren helburuak eta metodologia

Gipuzkoako Foru Aldundiko hainbat departamentutatik sustatutako Gipuzkoako Pobrezia eta Gizarte Bazterketari buruzko Inkestak (GPGBI) – horien artean, Ingurumena eta Obra Hidraulikoetako Departamentua – pobrezia energetikoak Gipuzkoan duen intzidentzia ezagutzea ahalbidetu du 2012, 2014 eta 2017/18 aldiatarako. GPGBIak aldizkako izaera ez duela aintzat hartuz, egoera horien jarraipena egiten jarraitu ahal izateko beste eragiketa estatistiko batzuetan oinarritzen den adierazle-sistema bat ezartzeko beharra ikusi da. Modu honetan, Gipuzkoako Jasangarritasunaren Behatokiaren baitan, eta GJHetan lurraldeko ingurumen- eta garapen jasangarrirako politiken aurrerapenen neurketaren esparruan, pobrezia energetikoari lotutako adierazleen bilakaera ezagutzea ahalbidetu nahi da.

Dimentsio anitzeko fenomeno izaki, zaila da pobrezia energetikoaren errealitatea adierazle bakar baten bidez jasotzea. Europar Batzordeak sustatutako Pobrezia Energetikoaren Europako Behatokiak (EPOV), lau adierazleren baterako erabilera proposatzen du arazo hau aztertzerako garaian. Horietatik bi etxebizitzaren energia gastuaren azterketan oinarritzen dira, eta beste biak, berriz, etxebizitzaren baitan energiari lotutako behar jakin batzuk asetzeko gaitasunaren inguruan etxebizitzetako kideek egindako adierazpenetan. Aipatutako adierazleak ondorengoak dira:

– Energia-gastuaren azterketan oinarritutako adierazleak:

- **Gehiegizko gastua (2M):** energian gehiegizko gastua egiten duten etxebizitzen (eta pertsonen) ehunekoa zenbatesten du. Diru-sarrerekiko energia gastua etxebizitzen medianaren bikoitzaren gainetik duten kasuak identifikatzen ditu.
- **Energia gastu oso baxua (M/2):** energian oso gastu baxua egiten duten etxebizitzen (eta pertsonen) ehunekoa zenbatesten du. Energia gastu absolutua etxebizitzen medianaren erdiaren azpitik duten kasuak identifikatzen ditu.

– Etxebizitzako kideen pertzepzioetan oinarritutako adierazleak:

- **Neguan etxebizitza temperatura egokian mantentzeko ezintasuna:** hilabete hotzenetan etxea temperatura egokian mantentzeko gai ez diren etxebizitzen (eta pertsonen) ehunekoa zenbatesten du. Neguan etxebizitza temperatura egokian mantendu ezin dutela adierazten duten kasuak identifikatzen ditu.
- **Atzerapenak horniduren ordainketetan:** azken 12 hilabeteetan energiarekin lotutako horniduren ordainketan atzerapenak izan dituzten etxebizitzen (eta pertsonen) ehunekoa zenbatesten du. Energia-hornidura nagusien ordainagiriak (argia, ura, gasa eta beste erregai batzuk) ordaindu ez dituztela adierazten duten kasuak identifikatzen ditu.

Txosten tekniko honetan, Pobrezia Energetikoaren Europako Behatokiak proposatutako lau adierazleen intzidentzia mailak ematen dira Gipuzkoarako, zehazki, 2018, 2019 eta 2020 urteetarako. Konparagarritasuna ahalbidetzearren, Euskadi eta Espainiari dagozkien emaitzak gehitzen dira aipatutako adierazleentarako.

Adierazitako adierazleak jarraian zerrendatzen diren iturri estatistikoaren ustiapenetik lortu dira:

- Eusko Jaurlaritzako berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailaren Estatistika Organo Espezifikoaren Pobreziaren eta Gizarte-Ezberdintasunen Inkesta (PGEI).
- Eustaten Familia-Gastuaren Inkesta (FGI).
- Espainiako Estatistika Institutu Nazionalak (INE) garatutako *Encuesta de Presupuestos Familiares* (EPF) inkesta.
- Espainiako Estatistika Institutu Nazionalak (INE) garatutako *Encuesta de Condiciones de Vida* (ECV) inkesta.

1. Taula Erabilitako adierazleak eta informazio iturri estatistikoak

		2018	2019	2020
Diru-sarrerekiko gehiegizko energia gastua duten etxebizitzak/pertsonak	Gipuzkoa	FGI	FGI	FGI
	Euskadi	FGI	FGI	FGI
	Espainia	EPF	EPF	EPF
Energia gastu oso baxua duten etxebizitzak/pertsonak	Gipuzkoa	FGI	FGI	FGI
	Euskadi	FGI	FGI	FGI
	Espainia	EPF	EPF	EPF
Neguan etxea tenperatura egokian mantentzeko ezintasuna duten etxebizitzak/pertsonak	Gipuzkoa	PGEI	Ez dago erabilgarri	PGEI
	Euskadi	PGEI /ECV	--	PGEI/ECV
	Espainia	ECV	--	ECV
Energiarekin lotutako horniduren ordainketetan atzerapenak dituzten etxebizitzak/pertsonak	Gipuzkoa	PGEI	Ez dago erabilgarri	PGEI
	Euskadi	PGEI/ECV	--	PGEI/ECV
	Espainia	ECV	--	ECV

Pobrezia energetikoaren adierazleen bilakaera Gipuzkoan 2018-2020

2. Diru sarrerekiko gehiegizko energia gastua duten etxebizitzak

2.1. Metodologia

Gehiegizko gastuaren adierazleak (2M), etxebizitza bat pobrezia energetiko egoeran aintzatesten du baldin eta bere ahalegin energetikoa (energia gastuen ehunekoa diru-sarrerekiko) lurralde jakin bateko etxebizitzaren medianaren bikoitza baino altuagoa bada. Helburua, energia kontsumoak etxebizitzarentzat gehiegizko finantza karga bat sortzen duen kasuak hautematea da. Gipuzkoa eta Euskadiren kasuan, adierazlea, Eustaten Familia-Gastuaren Inkestako (FGI) mikrodatuetatik abiatuta kalkulatu da. Espainiaren kasuan, ordea, INEren *Encuesta de Presupuestos Familiares* (EPF) inkesta erabili da. Bi eragiketa estatistikook berdinak dira metodologiari dagokionean, eta beraz, lurraldeen arteko emaitzak guztiz alderagarriak dira.

Aipatutako iturrietatik abiatuz, adierazle hau eraikitzeke kontuan hartutako energia gastua ECOICOP sailkapeneko 04.5 kategorian jasotako gastuen baturatik lortu da, etxebizitza propioari dagozkionak soilik hartuz kontuan. Kategoría honen baitan, elektrizitatean, gasean, erregai likidoetan eta erregai solidoetan egindako gastua jasotzen da. Etxebizitza nagusiari dagozkion gastuak bakarrik aintzatetsi dira, bigarren etxebizitzarekin lotutako edozein gastu albo batera utziz.

Pobrezia Energetikoaren Europako Behatokiak proposatutakoari jarraituz, diru-sarrera eta energia gastuaren aldagaiak (adierazle honen baitan pobrezia energetikoaren atalasea zehazteko erabili direnak) kontsumo-unitate baliokideetan bihurtu dira, etxebizitzaren baitan ematen diren eskala-ekonomiak kontuan hartzeko.

Tamaina ezberdineko etxebizitzaren diru-sarrerak unitate baliokideetan zehazteko, ELGAK proposatutako eskala aplikatu da. Honen baitan, 1eko balioa eman zaie etxebizitzako sostengatzaile nagusiei, eta 14 urtetik gorako gainontzeko kideei, 0,5ekoa. 14 urtetik berako kideen kasuan, esleitu den balioa 0,3koa izan da.

Gastuaren aldagaiari dagokionez, baliokidetasuna ezartzeko Ingurumen Zientzien Elkarteak (ACA) Espainia mailarako pobrezia energetikoari buruzko txostenetan¹ proposatutako metodologiari² jarraitu zaio. Bai Gipuzkoa eta baita Euskadira, Euskadiri dagozkion baliokidetasun-faktoreak aplikatu dira: 1 pertsona bakarreko etxebizitzetarako, 1,32 bi kideko etxebizitzetarako, 1,49 hiru kideko etxebizitzetarako, 1,64 lau kideko etxebizitzetarako, eta 1,74 bost kide edo gehiagoko etxebizitzetarako. Espainiaren kasuan, ondorengo baliokidetasun faktoreak aplikatu dira: 1 pertsona bakarreko etxebizitzetarako, 1,36 bi kideko etxebizitzetarako, 1,54 hiru kideko etxebizitzetarako, 1,70 lau kideko etxebizitzetarako, eta 1,69 bost kide edo gehiagoko etxebizitzetarako. Espainiaren kasuan, ondorengo baliokidetasun faktoreak aplikatu dira.

¹ Tirado, S. (dir.), et al. (2018) *Pobreza energética en España 2018. Hacia un sistema de indicadores y una estrategia de actuación estatales*. Madrid: Asociación de Ciencias Ambientales.

² Aplikatu den faktoreen eskala etxebizitzaren energia-gastuaren datuetatik eratortzen da. Lehenik eta behin, azken 10 urteetarako, kide bat, bi, hiru, lau eta bost kide edo gehiagoko etxebizitzetan egindako energia-gastuaren urteko medianak kalkulatu dira, hurrenez hurren. Jarraian, etxebizitza tipologia bakoitzerako, 10 urte horietako medianen batezbestekoa zenbatesten dira. Etxebizitza tamaina jakin batentzat, baliokidetasun-faktorea honela kalkulatu da: tamaina horretako etxebizitzaren batez besteko gastuaren eta pertsona bakarreko etxebizitzaren batez besteko gastuaren arteko zatidura eginez. Esaterako, pertsona bakarreko etxebizitzek 100 €-ko batez besteko gastua balute, eta bi kideko etxebizitzaren batez bestekoa 150 €-koa balitz, azken hauen kasuan aplikatu beharreko baliokidetasun-faktorea 1,5ekoa litzateke.

2. Diru sarrerekiko gehiegizko energia gastua duten etxebizitzak

Pobrezia Energetikoaren Europako Behatokiak proposatzen duen bezala, urte bakoitzerako pobrezia lerroa etxebizitzaren baitako energia gastuaren eta diru sarreren arteko erlazioaren arabera ezarri da. Zehazki, erlazio horrek populazioan islatzen duen medianaren bikoitzean finkatu da atalasea. Honekin lotuta, aipagarria da urteroko atalase baten erabilerak bereziki sentikorra bihurtzen duela adierazlea berau osatzen duten aldagaietan gertatu daitezkeen aldaketekiko, eta beraz, emaitzak interpretatzerako garaian tentuz jokatzeari komentatu da.

2. Diru sarrerekiko gehiegizko energia gastua duten etxebizitzak

2.2. Adierazlearen emaitzak eta interpretazioa

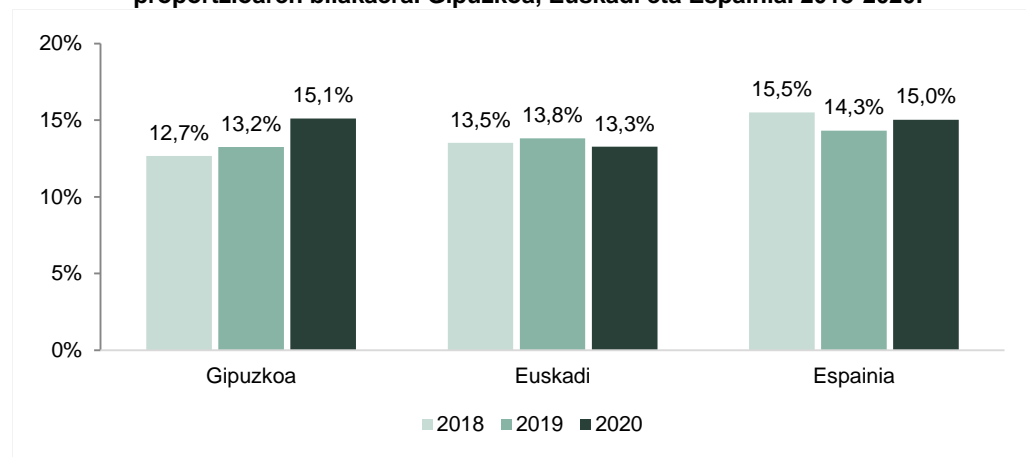
2020an, gehiegizko gastuaren adierazleak Gipuzkoako etxebizitzak %15,1 identifikatzen zituen pobrezia energetiko egoeran; 43.700 etxebizitza eta 105.300 pertsona inguru. Intzidentziak Euskadi mailan antzematen dena gaintutuko luke (%13,3), Espainiako maila bertsuan kokatuz (%15,0).

2018 eta 2020 arteko bilakaerari begira, goranzko joera bat igartzen da Gipuzkoan. Adierazlearen tasa ehuneko 2,4 puntutan hazi da, guztira, 6.300 etxebizitza gehiago identifikatuz gabezia egoeran. Hazkundea hain esanguratsua ez bada ere, Euskadi eta Espainian ematen den dinamika ebolutiboaren oso bestelakoa da.

Zergatik handitu da gehiegizko gastuaren (2M) adierazlearen eragina Gipuzkoan? Ondorengo taulan ikusi daitekeenez, 2018 eta 2020 artean, Gipuzkoako etxebizitzak batz besteko energia gastua murriztu, eta diru sarrerak handitu egin dira. Bilakaera horren ondorioz, pobrezia energetikoaren atalasea %8,8tik %7,6ra murriztu da Gipuzkoan. Kontuan hartutako gainerako lurraldeetan gastuak eta diru sarrerak antzeko dinamika erakutsi arren, eta ondorioz, pobrezia lerroa ere jaitsi arren, murrizketa txikiagoa izan da. Arrazoa, batik bat, Gipuzkoan batz besteko diru sarrerak hein handiago batean handitu izana litzateke. Hartara, aurreko urteetan gehiegizko gasturik egin ez duten etxebizitza batzuk, atalasearen jaitsiera medio, pobrezia lerroaren gainetik kokatuko lirateke 2020an.

(Bataz bestekoak)		2018	2019	2020	Bilak. (%)
Gipuzkoa	Sarrerak	35.240 €	35.321 €	38.169 €	8,3%
	E.Gastuak	1.227 €	1.172 €	1.171 €	-4,5%
Euskadi	Sarrerak	34.147 €	34.379 €	35.713 €	4,6%
	E.Gastuak	1.184 €	1.155 €	1.137 €	-4,0%
Espainia	Sarrerak	28.575 €	29.032 €	29.844 €	4,4%
	E.Gastuak	1.189 €	1.198 €	1.177 €	-1,0%

1. Grafikoa. Diru sarrerekiko gehiegizko energia gastua duten etxebizitzak proportzioaren bilakaera. Gipuzkoa, Euskadi eta Espainia. 2018-2020.

Iturriak: Eustat. Familia Gastuaren Inkesta (FGI); INE. Encuesta de presupuestos familiares (EPF).

2. Taula. Diru sarrerekiko gehiegizko energia gastua duten etxebizitza eta pertsonen proportzioaren eta zenbatekoaren bilakaera. Gipuzkoa, Euskadi eta Espainia. 2018-2020.

	Proportzioa (%)			Zenbatekoa		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Etxebizitzak						
Gipuzkoa	%12,7	%13,2	%15,1	37.382	38.824	43.709
Euskadi	%13,5	%13,8	%13,3	121.385	124.527	119.763
España	%15,5	%14,3	%15,0	2.824.191	2.620.540	2.766.984
Populazioa						
Gipuzkoa	%12,3	%12,7	%15,1	85.858	89.427	105.343
Euskadi	%13,0	%13,0	%13,6	276.885	278.659	292.554
España	%16,1	%15,2	%16,1	7.335.658	6.975.408	7.561.039

Iturriak: Eustat. Familia Gastuaren Inkesta (FGI); INE. Encuesta de presupuestos familiares (EPF).

3. Energia gastu oso baxua duten etxebizitzak

3.1. Metodologia

Energia gastu oso baxuaren adierazleak (M/2), etxebizitza bat pobrezia energetiko egoeran aintzatesten du baldin eta egindako guztizko energia gastua lurralde jakin bateko etxebizitzaren gastuaren medianaren %50a baino baxuagoa bada. Helburua, beharrezko energia kontsumo maila lortzeko kostuari aurre egin ezinagatik, energia kontsumoa asko murriztera behartuak dauden etxebizitzak identifikatzea da. Gipuzkoa eta Euskadiren kasuan, adierazlea, Eustaten Familia-Gastuaren Inkestako (FGI) mikrodatuetatik abiatuta kalkulatu da. Espainiaren kasuan, ordea, INEren *Encuesta de Presupuestos Familiares* (EPF) inkesta erabili da. Bi eragiketa estatistikook berdinak dira metodologiari dagokionean, eta beraz, lurraldeen arteko emaitzak guztiz alderagarriak dira.

Aipatutako iturrietatik abiatuz, adierazle hau eraikitzeko kontuan hartutako energia gastua ECOICOP sailkapeneko 04.5 kategorian jasotako gastuen baturatik lortu da, etxebizitza propioari dagozkionak soilik hartuz kontuan. Kategoria honen baitan, elektrizitatean, gasean, erregai likidoetan eta erregai solidoetan egindako gastua jasotzen da. Etxebizitza nagusiari dagozkion gastuak bakarrik aintzatetsi dira, bigarren etxebizitzarekin lotutako edozein gastu albo batera utziz.

Pobrezia Energetikoaren Europako Behatokiak proposatutakoari jarraituz, diru-sarrera eta energia gastuaren aldagaiak (gehiegizko gastuaren adierazlearen baitan pobrezia energetikoaren atalasea zehazteko erabili direnak) kontsumo-unitate baliokideetan bihurtu dira, etxebizitzaren baitan ematen diren eskala-ekonomiak kontuan hartzeko. Tamaina ezberdineko etxebizitzaren diru-sarrerak unitate baliokideetan zehazteko, ELGAK proposatutako eskala aplikatu da. Honen baitan, 1eko balioa eman zaie etxebizitzako sostengatzaile nagusiei, eta 14 urtetik gorako gainontzeko kideei, 0,5koa. 14 urtetik berako kideen kasuan, esleitu den balioa 0,3koa izan da.

Gastuaren aldagaiari dagokionez, baliokidetasuna ezartzeko Ingurumen Zientzien Elkarteak (ACA) Espainia mailarako pobrezia energetikoari buruzko txostenetan proposatutako metodologiari jarraitu zaio. Bai Gipuzkoa eta baita Euskadirako, Euskadiri dagozkion baliokidetasun-faktoreak aplikatu dira: 1 pertsona bakarreko etxebizitzetarako, 1,32 bi kideko etxebizitzetarako, 1,49 hiru kideko etxebizitzetarako, 1,64 lau kideko etxebizitzetarako, eta 1,74 bost kide edo gehiagoko etxebizitzetarako. Espainiaren kasuan, ondorengo baliokidetasun faktoreak aplikatu dira: 1 pertsona bakarreko etxebizitzetarako, 1,36 bi kideko etxebizitzetarako, 1,54 hiru kideko etxebizitzetarako, 1,70 lau kideko etxebizitzetarako, eta 1,69 bost kide edo gehiagoko etxebizitzetarako. Espainiaren kasuan, ondorengo baliokidetasun faktoreak aplikatu dira.

Adierazlea ezkutuko pobrezia egoera batean dauden etxebizitzak identifikatzera bideratu arren – hots, energia-fakturei aurre egin ezinagatik energia kontsumoa arau sozialek ezarritakotik behera murriztu behar duten etxebizitzak –, kontsumo maila baxuek azalpen alternatiboak izan ditzaketela aitortu behar da. Energia gastua baxua izatearen arrazoiak ugariak izan daitezke, esaterako, erakinen efizientzia energetiko altua, etxean denbora gutxi pasatzea, eta abar. Beraz, emaitzak interpretatzerako garaian tentuz jokatzeko komeni da.

3. Energia gastu oso baxua duten etxebizitzak

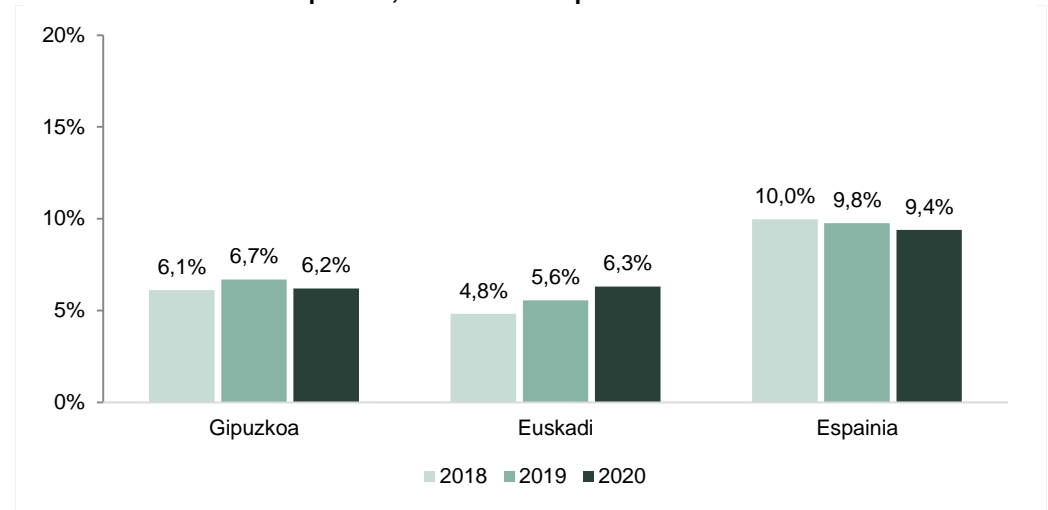
3.2. Adierazlearen emaitzak eta interpretazioa

Energia gastu oso baxuaren adierazlearen emaitzen arabera, Gipuzkoan, 2020 urtean, ia 18.100 etxebizitza (%6,2) eta 48.400 pertsona (%6,9) egongo lirateke pobrezia energetiko egoeran. Gipuzkoako intzidentzia maila (etxebizitzen %6,2) Euskadiren parekoa da (%6,3), eta Espainian ematen dena baino baxuagoa (%9,4).

2018-2020 aldian adierazlearen prebalentzia egonkor mantendu da Gipuzkoan: %6,1 2018an, %6,7 2019an eta %6,2 2020an. Euskadin, aldiz, bilakaera gorakorra izan da, eta Espainian, bestalde, beheranzko joera antzeman da.

Azpimarragarria da adierazle honek identifikatutako etxebizitzen zati esanguratsu bat diru-sarrera handikoa dela. Gipuzkoako datuei erreparatuz, 2020an, adierazlearen baitan gabezia egoeran aintzatetsitako etxebizitzen %29,8a (guztira 5.269) diru sarrera altueneko %40aren parte ziren. Aipatutako proportzioa, %36,3koa eta %33,5eko izan zen 2019 eta 2018 urteetan, hurrenez hurren.

2. Grafikoa. Energia gastu oso baxua duten etxebizitzen proportzioaren bilakaera. Gipuzkoa, Euskadi eta Espainia. 2018-2020.

Iturriak: Eustat. Familia Gastuaren Inkesta (FGI); INE. Encuesta de presupuestos familiares (EPF).

3.Taula. Energia gastu oso baxua duten etxebizitza eta pertsonen proportzioaren eta zenbatekoaren bilakaera. Gipuzkoa, Euskadi eta Espainia. 2018-2020.

	Proportzioa (%)			Zenbatekoa		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Etxebizitzak						
Gipuzkoa	%6,1	%6,7	%6,2	18.064	19.681	18.103
Euskadi	%4,8	%5,6	%6,3	43.346	50.166	57.107
Espainia	%10,0	%9,8	%9,4	1.827.280	1.796.609	1.742.323
Populazioa						
Gipuzkoa	%6,3	%7,5	%6,9	43.751	52.698	48.386
Euskadi	%4,8	%5,5	%5,9	102.746	118.745	127.095
Espainia	%9,8	%9,5	%9,1	4.468.840	4.363.827	4.225.585

Iturriak: Eustat. Familia Gastuaren Inkesta (FGI); INE. Encuesta de presupuestos familiares (EPF).

4. Neguan etxea temperatura egokian mantentzeko ezintasuna duten etxebizitzak

4.1. Metodologia

Adierazle honek etxebizitza bat pobrezia energetiko egoeran aintzatesten du baldin eta neguan etxea temperatura egokian mantentzeko ezintasuna aitortzen badu. Pobrezia Energetikoaren Europako Behatokiak Europar Batasuneko errenta eta bizi baldintzei buruzko estatistiketara (EU-SILC) jotzea proposatzen du adierazlea lortzeko. Espainiaren kasuan, INEren *Encuesta de Condiciones de Vida (ECV)* inkestaren bitartez osatzen da aipatu berri den iturri estatistikoa.

Gipuzkoa eta Euskadiri dagozkien adierazleak lortzeko, ordea, informazio iturri alternatibo baina konparagarri bat erabili da. ECV inkestak probintzia mailarako lagin adierazgarriak eskaintzen ez duela ikusita, Eusko Jaurlaritzako Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailaren Estatistika Organo Espezifikokoaren Pobreziaren eta Gizarte-Ezberdintasunen Inkesta (PGEI) baliatu da. Euskadiren kasuan, gainera, PGEIak lagin handiagoa eskaintzen du. Iturri honen eragozpen nagusia, datuak bi urtean behin argitaratzen direla da, eta beraz, informazioa urte bikoitietarako baino ez dago erabilgarri.

PGEIaren baitan, pobrezia energetiko egoeran leudeke ondorengo galderari baiezko erantzuna ematen dioten etxebizitzak:

- *“Azken neguan hotza nabaritu duzu, gutxienez batzuetan, etxebizitzako temperatura egokia mantendu ezin izanagatik?” [P66]*

ECV inkestaren kasuan, Espainiarako adierazlea lortzeko erabili dena, pobrezia energetiko egoeran aintzatesten dira ondorengo galderari ezezko erantzuna ematen dioten etxebizitzak:

- *“Neguko hilabeteetan etxebizitzak posible al du etxea temperatura egokian mantendu? [HH050]*

Bi kasuetan hilabeterik hotzenetan erosotasun termiko ezari egiten zaion arren erreferentzia, galderen formulazioan dauden ezberdintasunek eragina izan lezakete gabezia egoera hau aitortzerako garaian. Aurrekoari lotuta, kontuan izan behar da, halaber, gisa honetako adierazleak subjektiboak eta denbora-testuinguruaren eta testuinguru soziokulturalaren mendekoak direla. Ondorioz, horiek aintzat hartzea ezinbestekoa da emaitzak interpretatzerako garaian.

4. Neguan etxea tenperatura egokian mantentzeko ezintasuna duten etxebizitzak

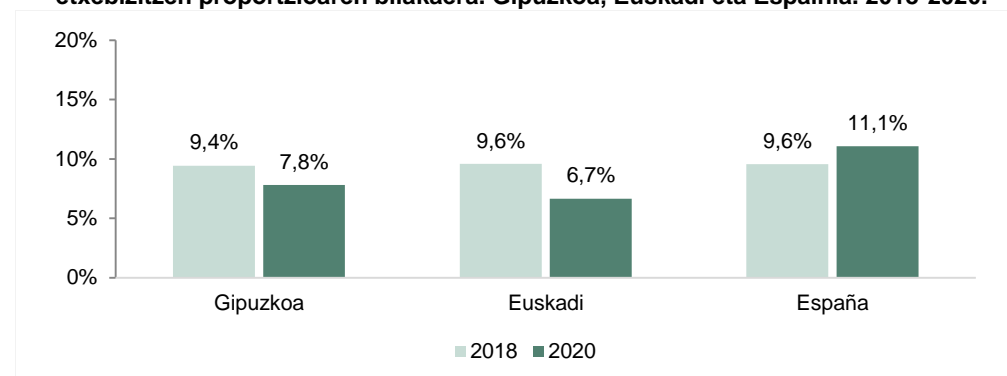
4.2. Adierazlearen emaitzak eta interpretazioa

Adierazleak islatutakoaren arabera, 2020an Gipuzkoan 22.839 etxebizitza (Gipuzkoako etxebizitzaren %7,8) eta 59.756 pertsona (%8,4) egongo lirateke pobrezia energetiko egoeran neguan etxea tenperatura egokian mantendu ezinagatik. 2020an, Gipuzkoako intzidentzia Euskadikoarenaren gainetik kokatzen zen (%6,7), aldiz, Espainiako intzidentziarekin alderatuta (%11,1) maila nabarmen baxuagoa luke.

2018arekin alderatuta, intzidentzia ehuneko 1,6 puntutan murriztu da Gipuzkoan, eta ehuneko 2,9 puntutan Euskadin. Aitzitik, Espainian adierazle horren bilakaera kontrakoa izan da, 2018ko %9,6tik 2020ko %11,1era igo baita.

Gipuzkoa eta Euskadin emandako beherakada, neurri batean, 2018arekin alderatuta 2020an izandako baldintza meteorologiko hobegoak azalduko lukete. Eurostaten *Heating Degree Day* (HDD)³ adierazlearen balioa - etxebizitzek berokuntzari dagokionean dituzten energia beharrak islatzen dituen -, %14,3 murriztu zen 2018 eta 2020 artean Gipuzkoan.

3. Grafikoa. Neguan etxea tenperatura egokian mantentzeko ezintasuna duten etxebizitzaren proportzioaren bilakaera. Gipuzkoa, Euskadi eta Espainia. 2018-2020.

Iturriak: Eusko Jaurlaritzako Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailaren Estatistika Organo Espezifikoa. Pobrezia eta Gizarte-Ezberdintasunen Inkesta (PGEI); INE. Encuesta de Condiciones de Vida (ECV)

4. Taula. Neguan etxea tenperatura egokian mantentzeko ezintasuna duten etxebizitza eta pertsonen proportzioaren eta zenbatekoaren bilakaera. Gipuzkoa, Euskadi eta Espainia. 2018-2020.

	Proportzioa (%)			Zenbatekoa		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Etxebizitzak						
Gipuzkoa	%9,4	--	%7,8	28.855	--	22.839
Euskadi	%9,6	--	%6,7	88.428	--	60.421
Espainia	%9,6	%7,7	%11,1	1.771.445	1.432.386	2.077.098
Populazioa						
Gipuzkoa	%8,5	--	%8,4	60.832	--	59.756
Euskadi	%9,3	--	%6,9	199.854	--	150.439
Espainia	%9,1	%7,6	%11,1	4.213.911	3.518.381	5.109.121

Iturriak: Eusko Jaurlaritzako Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailaren Estatistika Organo Espezifikoa. Pobrezia eta Gizarte-Ezberdintasunen Inkesta (PGEI); INE. Encuesta de Condiciones de Vida (ECV)

³ Adierazle tekniko bat da, zeinak lurralde bateko baldintza meteorologikoetan oinarrituta, etxebizitzaren berokuntza beharrak islatzea bilatzen duen. Kalkulua erreferentziako tenperatura batean oinarritzen da, hau da, etxe baten barrualdea berotzeko beharrik ez dagoen tenperatura-muga baxuenean. Eurostatek 15°C-ren balioa finkatzen du erreferentzia gisa. Horrela, eguneko batez besteko tenperatura 15° baino txikiagoa den egunak soilik hartzen ditu kontuan adierazleak.

5. Energiarekin lotutako horniduren ordainketetan atzerapenak dituzten etxebizitzak

5.1. Metodologia

Adierazle honek etxebizitza bat pobrezia energetiko egoeran aintzatesten du baldin eta energiarekin lotutako horniduren ordainketetan atzerapenak aitortzen badituzte.. Pobrezia Energetikoaren Europako Behatokiak EU-SILC estatistiketara jotzea proposatzen du, Espainiaren kasuan, INEren *Encuesta de Condiciones de Vida (ECV)* inkestaren bitartez osatzen dena. ECV inkestak probintzia mailarako lagin adierazgarriak eskaintzen ez duela jakitun, Gipuzkoa eta Euskadiri dagozkien adierazleak lortzeko PGEI baliatu da. Inkesta hau, Gipuzkoa mailarako adierazgarria izateaz gain, ECVak baino lagin handiagoa eskaintzen du Euskadirako. Eragozpen nagusia, aitzitik, datuak bi urtean behin argitaratzen direla da, eta beraz, informazioa urte bikoitietarako baino ez dago erabilgarri.

PGEIren kasuan, adierazlea ondorengo galderatik abiatuta eraikitzen da:

- *“¿... Bizi izan al duzu azken 12 hilabeteetan argiaren, uraren, gasaren eta bestelako erregaien fakturak ez ordaintzea edo beranduago ordaintzea ?” [P77B]*

Bestalde, Espainiako emaitzak lortzeko, ECV inkestako galdera honetatik lortu da hizpide den adierazlea:

- *Atzerapenik izan al da elektrizitatearen, uraren, gasaren eta abarren fakturen ordainketan azken 12 hilabeteetan? [HS021]*

5. Energiarekin lotutako horniduren ordainketetan atzerapenak dituzten etxebizitzak

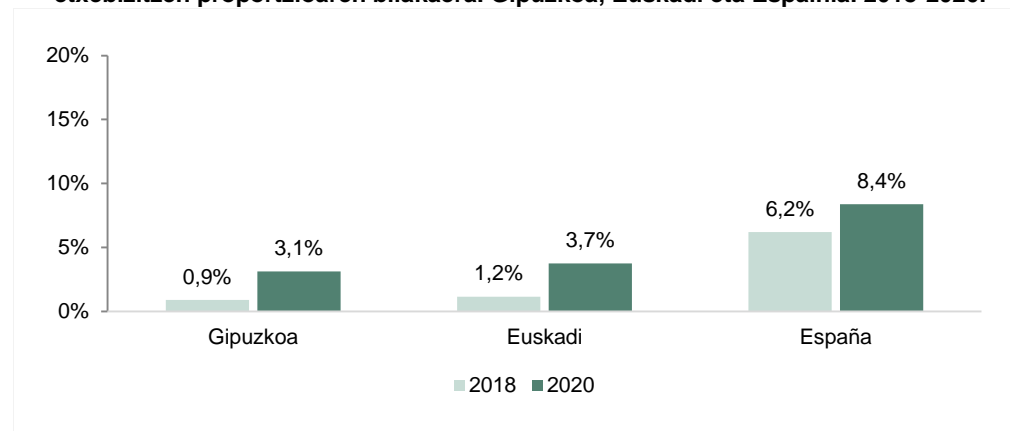
5.2. Adierazlearen emaitzak eta interpretazioa

2020an, Gipuzkoako etxebizitzak %3,1ak aurreko 12 hilabetetan energiarekin lotutako horniduren ordainketetan atzerapenak izan zituztela aitortu zuten. Guztira, 9.200 etxebizitza eta 27.900 pertsona inguru leudeke aipatutako egoeran. Euskadiren aldean (%3,7), adierazle honen intzidentziak maila apur bat baxuagoa erakusten du, eta Espainiari begira, aldea esanguratsua litzateke bertako prebalentzia %8,4raino heldu baitzen.

Bilakaerari begira, aztergai izan diren lurralde guztietan adierazlearen intzidentziak gora egin du 2018 eta 2020 artean. Adierazgarria da zentzu honetan bai Gipuzkoak eta baita Espainiak ehuneko 2,2 puntutan gainditzen dutela 2018 intzidentzia maila. Euskadin, hazkunde hori zertxobait handiagoa izan da, ehuneko 2,6 puntukoa.

Hazkunde orokor honen hipotesi nagusietako bat, 2020an COVID-19ren pandemiak etxebizitzaren ekonomian izandako eragina litzateke. Honen harira, garbi utzi behar da ez-ordaintzeek ekonomikoki zaugarrienak diren etxebizitzetan eragiten dutela batik bat, eta hauek liratekeela pandemiaren hasierako ondorio ekonomikoak gehien pairatu lituzketenak. Gipuzkoarako PGEIren datuetatik ondorioztatzen denez, ez ordaintzeak izan dituzten etxebizitzetan bizi diren pertsonen %72, aldi berean pobrezia arrisku egoeran zeuden – hots, diru sarrera baliokideen medianaren %60aren azpitik –.

4. Grafikoa. Energiarekin lotutako horniduren ordainketetan atzerapenak dituzten etxebizitzaren proportzioaren bilakaera. Gipuzkoa, Euskadi eta Espainia. 2018-2020.

Iturriak: Eusko Jaurlaritzako Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailaren Estatistika Organo Espezifikoa. Pobrezia- eta Gizarte-Ezberdintasunen Inkesta (PGEI); INE. Encuesta de Condiciones de Vida (ECV)

5. Taula. Energiarekin lotutako horniduren ordainketetan atzerapenak dituzten etxebizitza eta pertsonen proportzioaren eta zenbatekoaren bilakaera. Gipuzkoa, Euskadi eta Espainia. 2018-2020.

	Proporazioa (%)			Zenbatekoa		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Etxebizitzak						
Gipuzkoa	%0,9	—	%3,1	2.721	—	9.156
Euskadi	%1,2	—	%3,7	10.650	—	33.953
Espainia	%6,2	%5,8	%8,4	1.141.165	1.066.244	1.564.183
Populazioa						
Gipuzkoa	%1,0	—	%3,9	7.398	—	27.863
Euskadi	%1,4	—	%4,2	29.774	—	91.925
Espainia	%7,3	%6,6	%9,6	3.347.424	3.053.269	4.494.954

Iturriak: Eusko Jaurlaritzako Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailaren Estatistika Organo Espezifikoa. Pobrezia- eta Gizarte-Ezberdintasunen Inkesta (PGEI); INE. Encuesta de Condiciones de Vida (ECV)

Ondorioak

6. Ondorioak

Pobrezia energetikoa fenomeno konplexua da, eta etxebizitzaren baitako ezaugarrien eta testuinguruaren arabera oso modu ezberdinetan azaleratzen da. Pobrezia Energetikoaren Europako Behatokiaren gomendioei jarraituz, jarraian zehazten diren adierazleekin bat datozen pobrezia energetikoaren adierazpenak hartu dira kontuan txosten tekniko honetan.

Ikuspegi orokor batetik, pobrezia energetikoaren baitako egoera ezberdinak deskribatzen dituzten adierazleen bilakaerak ez du irudi positiboa islatzen, intzidentzia, oro har, handitu egin baita 2018 eta 2020 artean. Tasen hazkundea oso nabarmena izan ez bada ere, aztertutako lau adierazleetatik hiruk prebalentzia maila altuagoak erakusten dituzte. Neguan etxebizitza tenperatura egokian mantentzeko ezintasunari dagokion adierazleak, ordea, intzidentzia maila baxuagoa adierazten du 2018arekin alderatuta. %9,4tik %7,8ra igaro da intzidentzia, antzeko bilakaera erakutsiz ere Euskadi mailan.

6. Taula. Pobrezia energetikoaren adierazle nagusiak Gipuzkoan. 2018-2020

	Proporzioa (%)			Bilakaera Dif. 2020-18	Zenbatekoa*		
	2018	2019	2020		2018	2019	2020
Etxebizitzak							
Gehigizko energia gastua (2M)	%12,7	%13,2	%15,1	+%2,4 ↑	37.382	38.824	43.709
Energia gastu oso baxua (M/2)	%6,1	%6,7	%6,2	+%0,1 ↑	18.064	19.681	18.103
Neguan etxebizitza tenperatura egokian mantentzeko ezintasuna	%9,4	--	%7,8	-%1,6 ↓	28.855	--	22.839
Energiarekin loturiko horniduren ordainketan atzerapenak	%0,9	--	%3,1	+%2,2 ↑	2.721	--	9.156
Populazioa							
Gehigizko energia gastua (2M)	%12,3	%12,7	%15,1	+%2,8 ↑	85.858	89.427	105.343
Energia gastu oso baxua (M/2)	%6,3	%7,5	%6,9	+%0,6 ↑	43.751	52.698	48.386
Neguan etxebizitza tenperatura egokian mantentzeko ezintasuna	%8,5	--	%8,4	-%0,1 ↓	60.832	--	59.756
Energiarekin loturiko horniduren ordainketan atzerapenak	%1,0	--	%3,9	+%2,9 ↑	7.398	--	27.863

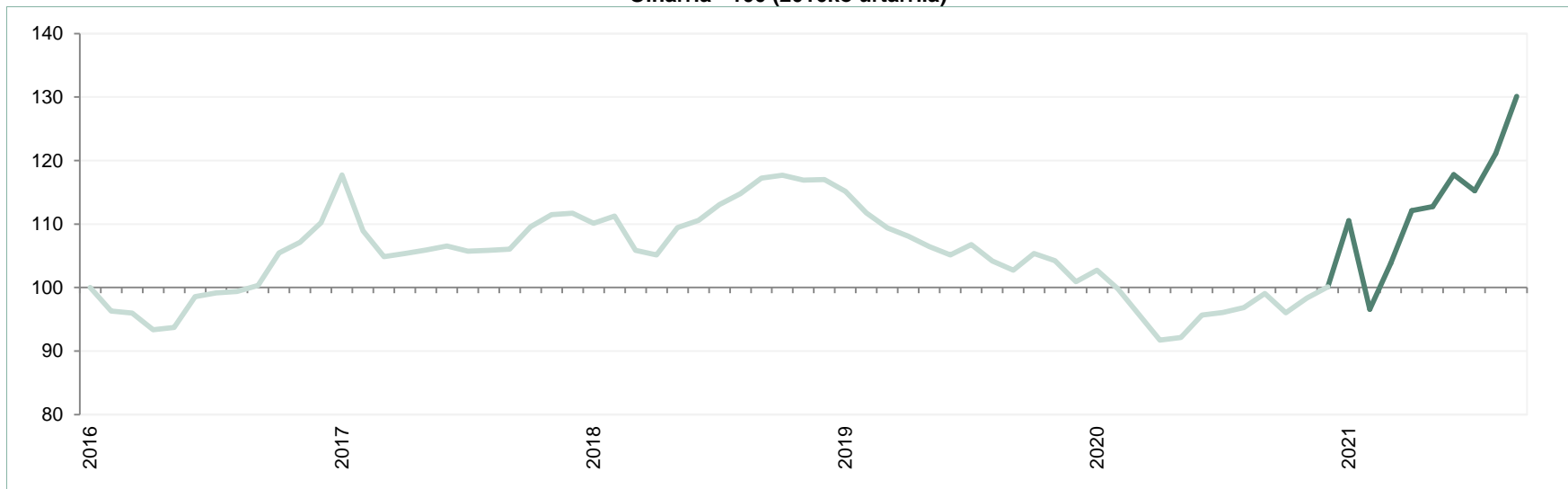
* Estatistika-eragiketa bakoitzak erabiltzen dituen populazioen lagin-oinarrietatik ateratzen dira da taulan agertzen diren etxebizitza eta populazioaren prebalentzia eta zenbatekoak.. Iturriak: Eusko Jaurlaritzako Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailaren Estatistika Organo Espezifikoak. Pobrezia eta Gizarte-Ezberdintasunen Inkesta (PGEI); INE. *Encuesta de Condiciones de Vida* (ECV); INE; Eustat. Familia Gastuaren Inkesta (FGI); INE. *Encuesta de Presupuestos Familiares* (EPF).

6. Ondorioak

2021 urtearen amaierari begira, eta etxebizitzetarako energiaren prezioen bilakaera ikusita, oso litekeena da etxebizitzek beren energia-beharrak asetzeko ezintasun egoerak areagotzea. KPIren 2021eko iraileko azken datuek diotenez, urtea hasi zenetik etxebizitzarako energiaren prezioa %29,9 igo da Gipuzkoan. Urte amaierako datuen zain, azken 20 urteetan inoiz eman den urtez urteko hazkunde handiena litzateke. Esanguratsua da azken 20 urteotan erregistratutako urteko hazkunderik handiena, orain arte, 2011koa izan dela, %12,1ko igoerarekin.

Egia da bi urtez jarraian emandako prezioen beherakada baten ostean datorrela igoera (%13,8koa 2018an eta %0,8koa 2019an). Edonola ere, egungo prezioen maila duela urtebeteko irailean erregistratutakoa baino %31 handiagoa da. Egoera honetan, 2021 honetan oso litekeena da diru-sarrerekiko energia gastuaren garrantzia handitzea, bai eta pobrezia energetikoaren erakusle diren beste egoera batzuk ere: esaterako, energiaren prezio altuengatik energia-beharrak behar bezala ez asetzea edota fakturak ezin ordaintzea

5. Grafikoa. Elektrizitatearen, gasaren eta beste erregai batzuen hileko prezioen indizearen bilakaera Gipuzkoan (2016ko urtarrila –2021eko Iraila). Oinarria =100 (2016ko urtarrila)

Fuente: INE. Kontsumorako Prezioen Indizea